

УДК 618:378.147.091.33-027.22(477.74-25)

DOI <http://doi.org/10.32782/2226-2008-2023-3-19>

В. П. Міщенко, В. В. Міщенко, І. Л. Головатюк-Юзефпольська

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНАТУРИ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ ТРЕТЬОГО РОКУ НАВЧАННЯ НА БАЗІ ПОЛОГОВОГО БУДИНКУ № 1 М. ОДЕСИ

Одеський національний медичний університет, Одеса, Україна

УДК 618:378.147.091.33-027.22(477.74-25)

В. П. Міщенко, В. В. Міщенко, І. Л. Головатюк-Юзефпольська
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНАТУРИ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ ТРЕТЬОГО РОКУ НАВЧАННЯ НА БАЗІ ПОЛОГОВОГО БУДИНКУ № 1 М. ОДЕСИ

Одеський національний медичний університет, Одеса, Україна

Вступ. Інтернатура є обов'язковою формою первинної спеціалізації.

Мета роботи – показати специфіку підготовки інтернів 3-го року навчання.

Матеріали і методи. 3-й рік навчання в інтернатурі з акушерства та гінекології проходять 11 інтернів.

Результати. Освітня частина програми 3-го року навчання в інтернатурі з акушерства та гінекології складає 15,6 кредитів ECTS. На практичну частину інтернатури відводиться 8 місяців (1248 годин). Компетентності/практичні навички знаходять відображення у документі «Щоденник практики».

Висновки. Навчальний процес інтерна акушера-гінеколога 3-го року навчання спрямований на досягнення рівня самостійної практики, набуття компетентності і вмінь за програмою проходження інтернатури.

Ключові слова: інтернатура, акушерство, гінекологія, пологовий будинок.

UDC 618:378.147.091.33-027.22(477.74-25)

V. P. Mishchenko, V. V. Mishchenko, I. L. Golovatyuk-Yuzepolska
PECULIARITIES OF INTERNSHIP IN OBSTETRICS AND GYNECOLOGY THIRD YEAR STUDY AT MATERNITY HOME № 1, ODESSA

Odesa National Medical University, Odesa, Ukraine

Introduction. Internship is a mandatory form of primary specialization of persons in medical specialties to obtain the qualification of a specialist doctor with the aim of awarding the title of "specialist doctor".

The purpose of the work is to show the specifics of the training of interns of the 3rd year of study on the basis of the Maternity Hospital No. 1 in Odesa.

Materials and methods. 11 interns are completing their 3rd year of internship in obstetrics and gynecology.

Results. The educational part of the 3rd year internship program in obstetrics and gynecology is three months (15.6 ECTS credits). Course 7: Precancerous pathology counts for 5 credits / 150 hours. Course 8: Gynecological oncology (3 credits / 90 hours). Course 9: Child and adolescent gynecology (3 credits / 90 hours). Course 10: Pathology of mammary glands (3 credits/90 hours). Additional programs (AP 3): 0.2 credits / 6 hours – Medical informatics and AP 4 – Simulation training: 1 credit / 30 hours. The practical part of the internship takes 8 months (1248 hours). Acquired competencies/practical skills are reflected in the "Practice Diary". The mastery level is determined in the range from "A" to "D", the number of manipulations, operations from 10 to 30.

Conclusions. The activities of the intern obstetrician-gynecologist of the 3rd year of study must be carefully monitored by the staff of the Department of Obstetrics and Gynecology and curators. The educational process of the intern obstetrician-gynecologist of the 3rd year of study is aimed at achieving the level of independent practice, acquiring competence and skills according to the internship program. An intern obstetrician-gynecologist in the 3rd year of training is considered competent in all aspects of professional activity when he can perform this activity independently. Prospects for further development are devoted to completing an internship in obstetrics and gynecology in the 2nd year of study.

Key words: internship, obstetrics, gynecology, maternity hospital.

Вступ. Інтернатура є обов'язковою формою первинної спеціалізації осіб за лікарськими спеціальностями для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста з метою присвоєння звання «лікар-спеціаліст» [4; 6; 7].

Якість акушерсько-гінекологічної медичної допомоги населенню залежить від рівня підготовки спеціаліста акушера-гінеколога, якість навчання якого залежить від ситуації, яка склалася у країні. Війна в нашій країні внесла важливі корективи у підготовку лікаря-

спеціаліста акушера-гінеколога. Це змусило його бути більш мотивованим. Адаптація акушера-гінеколога як спеціаліста залежить від компетенції викладача та його досвіду. Саме викладач або куратор бере на себе відповідальність за підготовку інтерна акушера-гінеколога [8].

Діапазон практичної діяльності лікаря-інтерна розширюється, він набуває низки практичних навичок. Засвоєння основних стандартних компетенцій та вмінь є складовою частиною його діяльності під час інтернатури з акушерства та гінекології [1; 2].

Компетентності, практичні навички, рівень оволодіння ними та обов'язкова кількість маніпуляцій, опе-

рацій під час проходження інтернатури з акушерства та гінекології – все це сприяє покращенню якості післядипломної освіти [3].

Підготовка в інтернатурі з акушерства та гінекології проводиться відповідно до Положення про інтернатуру, затвердженого відповідним наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 липня 2022 року № 1219 [4; 6; 7].

Програму підготовки в інтернатурі складено з урахуванням вимог Європейської ради та Коледжу акушерства та гінекології (EBCOG) до підготовки фахівців акушерів-гінекологів [3; 6; 7; 8].

Навчання в інтернатурі з акушерства та гінекології відбувається відповідно до єдиного комплексу освітніх та практичних компонентів, спланованих і організованих закладами вищої освіти і базами стажування на основі базової програми підготовки в інтернатурі в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» зі спеціальності «Акушерство та гінекологія» на базі попередньої освіти (ступінь магістра за спеціальністю 222 «Медицина»).

Спланований і організований закладами вищої освіти та базами стажування комплекс освітніх і практичних компонентів спрямований на здобуття лікарями-інтернами компетентностей, необхідних для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста акушера-гінеколога [6; 7].

Програма підготовки в інтернатурі з акушерства та гінекології триває три роки та складається з двох частин – освітньої та практичної.

Підготовка лікарів-інтернів в інтернатурі проводиться за індивідуальними навчальними планами, розробленими на підставі програми підготовки в інтернатурі, та навчальними планами, затвердженими вченою радою Одеського національного медичного університету.

За період підготовки в інтернатурі лікарі-інтерни повинні оволодіти компетенціями, знаннями та навичками, які визначені індивідуальним навчальним планом та програмою підготовки в інтернатурі з акушерства та гінекології [5; 9].

Мета роботи – показати специфіку підготовки інтернів 3-го року навчання відповідно до індивідуаль-

них навчальних планів та програми підготовки в інтернатурі з акушерства та гінекології на базі Пологового будинку № 1 м. Одеса.

Матеріали і методи дослідження. 3-й рік навчання в інтернатурі з акушерства та гінекології на базі Пологового будинку № 1 м. Одеса проходять 11 інтернів. Із них у попередні роки після першого та на 2-му курсі інтернатури іспит «Крок-3» здало 5 інтернів. Інші інтерни участі в здачі іспиту «Крок-3» у попередні роки не брали.

Результати дослідження та їх обговорення. Освітня частина програми 3-го року навчання в інтернатурі з акушерства та гінекології складає три місяці (15,6 кредитів ECTS). Навчальний процес в інтернатурі проходить під керівництвом співробітників кафедри акушерства та гінекології ОНМедУ, які працюють на базі положового будинку № 1.

У таблиці 1 представлено структуру 3 року освітньої частини інтернатури. Освітня частина інтернатури нараховує 4 курси та 2 такі додаткові програми: ДП 3 «Медична інформатика»; ДП 4 «Симуляційне навчання».

Курс 7 «Передракова патологія» нараховує 5 кредитів / 150 годин, із яких 2 години – лекції, 94 години – практичні заняття, 4 години – семінарські заняття, 50 годин відводиться самостійній роботі інтернів.

Рівень знань за Курс 7 визначається на диференційованому заліку. Навчальною метою курсу є оволодіння знаннями та вміннями, що дозволяють діагностувати передракові стани і захворювання жіночих статевих органів, застосовувати консервативне або хірургічне лікування при гінекологічній передраковій патології на засадах доказової медицини. Вид контролю по закінченню Курсу 7 – диференційований залік.

Навчальною метою Курсу 8 «Гінекологічна онкологія» (3 кредити / 90 годин) є оволодіння знаннями та вміннями, що дозволяють надавати допомогу при злоякісних гінекологічних захворюваннях, застосовувати консервативне або хірургічне лікування на засадах доказової медицини. Курс 8 розраховано на 2 години лекцій, 56

Таблиця 1

Структура III року освітньої частини програми інтернатури

Структура III року освітньої частини інтернатури	Кількість кредитів, годин, з них					Вид контролю
	Всього	Лекцій	Практ.	Семін.	Сам. робота	
Обов'язкові компоненти (ОК)						
Курс 7 «Передракова патологія»	5 кредитів / 150 год.	2	94	4	50	Диф. залік
Курс 8 «Гінекологічна онкологія»	3 кредити / 90 годин	2	56	2	30	Диф. залік
Курс 9 «Дитяча і підліткова гінекологія»	3 кредити / 90 годин	2	52	6	30	Диф. залік
Курс 10 «Патологія молочних залоз»	3 кредити / 90 годин	2	54	4	30	Диф. залік
ДП 3 «Медична інформатика»	0,2 кредита / 6 год					Залік
ДП 4 «Симуляційне навчання»	1 кредит / 30 годин					Залік
Заключна атестація	0,4 кредита / 12 годин					
Всього 15,6 кредитів	468 годин	8	304	16	140	

годин практичних занять, 2 години семінарських занять, 30 годин самостійної роботи інтерна. Вид контролю по закінченню Курсу 8 – диференційований залік.

Курс 9 «Дитяча і підліткова гінекологія» нараховує 3 кредити / 90 годин: 2 години лекцій, 52 години практичних занять, 6 годин семінарських занять, 30 годин відведено на самостійну роботу. Навчальна мета курсу – оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять діагностувати порушення статевого дозрівання, надавати невідкладну допомогу при гінекологічній патології та травмах статевих органів у дівчаток на засадах доказової медицини. Вид контролю по закінченню Курсу № 9 – диференційований залік.

Курс 10 «Патологія молочних залоз» складає 3 кредити/90 годин, із яких – 2 години лекцій, 54 години практичних занять, 4 години семінарських занять, 30 годин відведено на самостійну роботу. Основною метою курсу є оволодіння знаннями та вміннями, що дозволять організувати скринінг раку молочних залоз, провести клінічне обстеження молочних залоз, діагностувати доброякісну та передракову патологію молочних залоз. По закінченню Курсу № 10 інтерни здають диференційований залік.

На 3-му курсі навчання в інтернатурі з акушерства та гінекології інтерни засвоюють такі додаткові програми: ДП 3 (0,2 кредита / 6 год) «Медична інформатика»; ДП 4 «Симуляційне навчання» (1 кредит / 30 годин). Симуляційне (імітаційне) навчання акушерських та гінекологічних навичок є невід'ємною складовою частиною навчальної програми з акушерства та гінекології для набуття необхідних навичок, перш ніж ці навички буде використано в клінічній практиці. Симуляційне навчання забезпечує розвиток не тільки індивідуальних навичок, а й командної роботи. Симуляційне навчання передбачає використання тренажерів, симуляторів (в тому числі високого рівня реалістичності, 3-D, гаптики), навчених акторів (стандартизовані пацієнти), віртуальної реальності та соціальних ситуацій, які імітують проблеми, події чи умови, що виникають під час професійної діяльності, та має бути максимально використаним залежно від оснащення та можливостей кожного окремого закладу вищої медичної освіти. Симуляційне навчання проводиться в обладнаних симуляційних класах кафедри акушерства та гінекології та на кафедрі симуляційної медицини згідно з напрацьованим графіком.

На етапі проходження освітньої частини інтернатури інтерни 3-го року навчання проходять тренінги з написання тестового контролю у форматі Крок-3 у кількості 60 тестів у реальному масштабі часу (1 хвилина – 1 тест). Крім того, на самопідготовці інтерни акушери-гінекологи вирішують кожного дня ще по 100 тестів у форматі Крок-3. База тестових завдань Крок-3 підготовлена співробітниками кафедри акушерства та гінекології на основі тестових завдань Крок-3 Центру тестування МОЗ України попередніх років. Отже, на заключному етапі навчання інтерни акушери-гінекологи інтенсивно готуються до здачі державного іспиту Крок-3. Після проходження додаткових програм інтерни здають залік.

На практичну частину інтернатури відводиться 8 місяців (1248 годин). Цю частину інтернатури інтерни

проходять під керівництвом завідуючих відповідними відділеннями та призначених відповідним наказом по Пологовому будинку № 1 кураторів. Для раціонального використання структурних підрозділів Пологового будинку № 1 у проходженні інтернатури встановлена послідовність проходження інтернами 3-го року навчання відповідних відділень.

Набуті компетентності / практичні навички знаходять відображення у документі «Щоденник практики», який періодично перевіряється куратором та завідуючим відповідним відділенням. Проводиться оцінка зазначених компетентностей та навичок. Структура практичної частини інтернатури визначає рівень оволодіння для кожної компетенції, практичної навички, який визначається в діапазоні від «А» до «D». «А»: знає, описує. «В»: виконує, демонструє під наглядом. «С»: виконує, демонструє самостійно. «D»: виконує, вчить або контролює молодших інтернів у демонстрації та виконанні.

При проходженні Курсу 7 інтерн повинен набути знань про: передракові стани вульви; цервікальний скринінг; інфікування ВПЛ (вірусом папіломи людини) як чинником раку шийки матки; передракові захворювання шийки матки; гіперплазію ендометрія; гестаційну трофобластичну хворобу. Інтерн повинен уміти: реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню негативних впливів на здоров'я суспільства, сприяти підвищенню якості життя важливих складових (вода, повітря, харчові продукти тощо); діагностувати передракові гінекологічні стани з проведенням цервікального скринінгу, кольпоскопії з біопсією, обговорити всі варіанти лікування, визначити показання до конкретного лікування. Обов'язкова кількість маніпуляцій, операцій повинна бути не меншою за: взяття мазка з шийки матки для цитологічного дослідження – 30, кольпоскопія – 10, пайпель-біопсія ендометрія – 10, біопсія шийки матки – 5, інтерпретація даних ультразвукового обстеження органів малого тазу та молочних залоз – 30. Рівень оволодіння компетентностями та практичними навичками коливається у діапазоні С–D.

При проходженні Курсу 8 «Гінекологічна патологія» інтерн має набути знання з таких напрямків: рак яєчників і маткових труб; рак шийки матки; рак ендометрія; саркома матки; рецидив або прогресування гінекологічних онкологічних станів. Інтерн повинен уміти: ідентифікувати проблему; визначити обсяг діагностичних заходів при підозрі на гестаційну трофобластичну хворобу, карциному яєчників, карциному шийки матки, злоякісні або передракові стани ендометрію, рецидив або прогресування гінекологічних онкологічних станів; психологічно підтримувати пацієнтку, членів її родини. Перелік компетентностей / практичних навичок, які повинен засвоїти інтерн, такий: інтерпретація даних ультразвукового обстеження органів малого тазу, визначення показань до дослідження онкомаркерів та інтерпретація результатів, при цьому рівень оволодіння ними складає С, а обов'язкова кількість маніпуляцій, операцій – по 30 кожна.

При проходженні розділу Курсу 9 «Дитяча і підліткова гінекологія» інтерн повинен здобути знання про:

порушення статевого дозрівання; атонічні маткові кровотечі (АМК) підліткового періоду; сексуальне насильство; вагінальні виділення у дівчинки; синехії зовнішніх статевих органів; гострий біль у животі у дівчинки; захворювання, що передаються статевим шляхом, у дівчинки; травма вульви, піхви, промежини та/або прямої кишки у дівчинки допубертатного та перипубертатного віку; підозра на домашнє насильство або жорстоке поводження з дівчиною; контрацепція для здорової дівчини. Інтерн повинен уміти ідентифікувати проблему, визначити необхідність діагностичних заходів для розпізнавання у дівчинки сексуального насильства, травми статевих органів, верифікації вагінальних виділень, гострого болю у животі у дівчинки, захворювань, що передаються статевим шляхом, у дівчинки; визначити показання до конкретного лікування, провести консультування щодо лікування, а також забезпечити лікування захворювань, що передаються статевим шляхом, у дівчини та дівчинки препубертатного та пубертатного періоду; надати невідкладну допомогу при травмі вульви / піхви / промежини / прямої кишки у дівчини та дівчинки у препубертатному та пубертатному періоді. Рівень оволодіння компетентностями та практичними навичками, такими як: інтерпретація даних ультразвукового обстеження органів малого тазу у дівчат перипубертатного віку; консультування дівчат з питань контрацепції; оцінка стадії статевого розвитку за Таннером; оцінка гірсутизму, коливається у діапазоні С–D, а обов'язкова кількість маніпуляцій, операцій – від 10 до 30.

При проходженні Курсу 10 «Патологія молочних залоз» інтерн повинен здобути знання з доброякісної дисплазії молочних залоз; про генетичні ризики патології молочних залоз; про методи скринінгу патології

молочних залоз; про рак молочних залоз; про галакторею; про масталгію. Інтерн повинен уміти організувати скринінг патології молочних залоз; провести клінічне обстеження молочних залоз; визначити ступінь галактореї та призначити необхідні обмеження; визначити показання до конкретного лікування, консультуватись щодо лікування та забезпечити консервативне лікування доброякісної патології молочних залоз. Рівень оволодіння компетенціями/практичними навичками, такими як клінічне обстеження молочних залоз, інтерпретація даних ультразвукового обстеження молочних залоз, інтерпретація даних мамографії, – С–D, а кількість їх освоєння повинна бути не менше 20–30.

Таким чином, заключний період навчання в інтернатурі з акушерства і гінекології дозволить інтернам успішно пройти державну атестацію з Крок-3 та успішно здати екзамен про проходження інтернатури у червні поточного року.

Висновки. Діяльність інтерна акушера-гінеколога 3-го року навчання має ретельно контролюватись співробітниками кафедри акушерства та гінекології та кураторами.

Навчальний процес інтерна акушера-гінеколога 3-го року навчання спрямований на досягнення рівня самостійної практики, набуття компетентності і вмінь за програмою проходження інтернатури.

Інтерн акушера-гінеколога 3-го року навчання вважається компетентним у всіх аспектах професійної діяльності тоді, коли він може виконувати цю діяльність самостійно.

Перспективи подальших розробок присвячені проходженню інтернатури з акушерства та гінекології на 2-му році навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Antipkina YuG, autor; Antipkina YuG, editor. Akademichni lektsiyi z akusherstva ta hinekolohiyi [Academic lectures on obstetrics and gynecology]. Kyiv: KRIEYTIV MEDIA LLC; 2021. 424 p. (In Ukrainian)
2. Arulkumaran S, Ledger W, Denny L, Doumouchsis S. Oxford Textbook of Obstetrics and Gynecology. Oxford University Press; 2020. 928 p.
3. Cunningham FG, Leveno KG, Dasheetal JS. Williams Obstetrics. 26th Ed. McGrawHill/Medical; 2022. 1328 p.
4. European Training Requirements in Obstetrics and Gynaecology. UEMS Section Obstetrics and Gynaecology. European Board and College of Obstetrics and Gynaecology. Standing Committee on Training and Assessment. Version 2018, available at: https://www.uems.eu/_data/assets/pdf_file/0004/64399/UEMS-2018.18-European-Training-Requirements-OBGYN.pdf.
5. Gladchuk IZ, Nazarenko OYa, Tkachenko RO. Vnutrishn'ocherevna krvotecha v hinekolohiyi: monohr [Intra-abdominal bleeding in gynecology: monograph]. Odesa: Odesa Medical University; 2021. 111 p. (In Ukrainian)
6. Order of the Ministry of Health of Ukraine No. 1219 dated 14.7.2022 On the approval of exemplary internship training programs in the specialties "Obstetrics and Gynecology", "Internal Diseases", "Pediatric Surgery", "Epidemiology", "Neurology", "Ophthalmology", "Orthopedics and traumatology", "Pediatrics", "Psychiatry", "Surgery", "Dentistry", "Medical psychology", "Emergency medicine", "Infectious diseases", available at: <https://umj.com.ua/uk/novyna-230927-zatverdzheno-programi-pidgotovki-v-internaturi-za-shhe-deyakimi-spetsialnostyami>.
7. Order of the Ministry of Health of Ukraine No. 1254 dated 22.06.2021 "On approval of the Internship Regulations", registered in the Ministry of Justice of Ukraine on August 17, 2021 under No. 1081/36/36703.
8. Standards and recommendations for quality assurance in the European area of higher education (ESG), available at: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf.
9. Zaporozhan VM, Chaika VK, Markin LV, etc. authors; Zaporozhan VM, editor. Akusherstvo ta hinekolohiya: u 4 tomakh. – Tom 1. Akusherstvo: pidruchnyk (VNZ IV r. a.). [Obstetrics and gynecology: in 4 volumes. 2nd ed., ed.]. Kyiv: VSV "Medicine"; 2017. 1032 p. (In Ukrainian)

Надійшла до редакції 06.08.2023 р.

Прийнята до друку 04.09.2023 р.

Електронна адреса для листування valentyna.mishchenko@onmedu.edu.ua